

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

5 november 2024

Kenmerk

Z/24/074650 / D/24/159504

Portefeuillehouder

Bas Lont

Portefeuille

Financiën

Opsteller

Horst, Petra van der

Onderwerp

September circulaire 2024 gemeente Oudewater

Kennisnemen van

De ontwikkelingen van de algemene uitkering gemeentefonds voor de gemeente Oudewater naar aanleiding van de septembercirculaire gemeentefonds 2024.

Inleiding

Op 17 september 2024 is de septembercirculaire voor de algemene uitkering gemeentefonds bekend geworden en gedeeld. De bekendmaking van het uit te voeren beleid is berekend en de ontwikkelingen voor de gemeente Oudewater worden in deze raadsinformatiebrief toegelicht.

Kernboodschap

De mutaties uit de september circulaire laten een positief beeld zien voor 2024 en de aankomende jaren, deze cijfers zijn nog niet verwerkt in de najaarsrapportage en worden pas zichtbaar in de jaarrekening van 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2028.

De positieve bedragen komen voort uit de volgende ontwikkelingen:

Maatstaven:

In de uitgavenmaatstaven zijn er diversen aantallen "definitief" geworden en aangepast aan de werkelijkheid. Begin van het jaar worden er door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) schattingen gemaakt in de aantallen van de maatstaven. Dit gebeurt meestal op basis van de aantallen van het jaar daarvoor of op basis van de gegevens die wij als organisatie zelf doorgeven. In de loop van het jaar worden geschatte cijfers definitief gemaakt.

Naast deze "aantal-verschillen" heeft er ook een wijziging plaats gevonden in de maatstaf "huishoudens met laag inkomen boven de drempel". In de meicirculaire is destijds aangegeven dat er meer informatie zou gaan komen over de manier waarop het meerjarig gemiddelde van deze maatstaf berekend zou gaan worden. In deze circulaire is nu aangegeven dat het meerjarig gemiddelde wordt berekend over de gegevens van 2 en 3 jaar geleden. Dit komt omdat deze aantallen over het aantal huishoudens ieder jaar pas in december van het huidige jaar bekend worden gemaakt. Het komt er nu dus op neer dat als we willen weten wat het gemiddelde over 2025 is dat we het gemiddelde nemen van de aantallen van de jaren 2022 en 2023. De jaren 2022 en 2023 zijn dus voor deze maatstaf in het systeem ingevoerd om een goede berekening neer te kunnen zetten.

Uitkeringsfactor:

Het BTW compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Als er onder dit plafond wordt gebleven dan wordt het restant toegevoegd aan het gemeentefonds. Een werkelijke afrekening vindt plaats in de meicirculaire na afloop van het BTW jaar. De afrekening van het jaar 2023 is ontvangen tijdens de meicirculaire. De verwachting is dat er dit jaar weer onder het plafond wordt gebleven en na akkoord van de toezichthouder is afgestemd dat er een voorschot mag worden opgenomen voor het jaar 2024 en verder. In de septembercirculaire is nu een voorschot opgenomen voor de teruggaaf van BCF voor het jaar 2024 voor de gemeente Oudewater van € 226.000. Voor de jaren 2025-2028 is een inschatting gemaakt voor de teruggaaf van de BCF onder het plafond van € 282.000. Dit is gebaseerd op het toegestane bedrag zoals dit is opgenomen in de meicirculaire. Dit kan dus nog bijgesteld worden in toekomstige circularies.

De uitkeringsfactor stijgt van 1,414 naar 1,420. Dit heeft dus een positief effect.

Taakmutaties:

- **Digitaal stelsel omgevingswet;** Als gemeente moeten we bijdragen aan de kosten van beheer en doorontwikkeling van het digitaal stelsel omgevingswet (DSO) en het informatiepunt Leefomgeving (IPLO). Dit wordt als taakmutatie direct verwerkt en dit betekent voor gemeente Oudewater een inhouding van € 6.000 in 2024. De taakstelling loopt op in 2029 naar € 14.000 per jaar.
- **Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang;** In de voorjaarsnota 2024 zijn middelen vrij gemaakt voor incidentele meerkosten voor toezicht en handhaving op aangepaste kwaliteitseisen in de kinderopvang, buitenschoolse opvang en meertalige opvang voor 2024 en 2025. Het gaat met name om de kosten van implementatie van de regelgeving bij de gemeenten en de GGD en het uitvoeren van de eerste keer toezicht en handhaving op de aangepaste kwaliteitseisen. Voor gemeente Oudewater betekent dit een extra bijdrage van € 1.000 in 2025.
- **Kinderopvang sociaal medische indicatie (SMI);** De Sociaal Medische Indicatie (SMI) is een gemeentelijke regeling om gezinnen die geen recht hebben op Kinderopvangtoeslag, maar die ook niet in staat zijn de zorg voor hun kinderen volledig te kunnen dragen vanwege sociale of medische problematiek, een vergoeding te bieden voor het gebruik van kinderopvang. Door verschillende ontwikkelingen is het SMI budgettair steeds meer onder druk komen te staan. Om dit te kunnen opvangen, wordt het SMI budget in een aantal stappen verhoogd. Voor de jaren 2025-2028 gaat het om € 2.000 per jaar en voor 2029 gaat het om € 4.000 per jaar.
- **Wet op de lijkbezorging;** De verwachting is dat op 1 januari 2026 de modernisering van de Wet op de Lijkbezorging (WIB) in werking treedt. Met het oog op de wettelijke uitbreiding van de beoogde wettelijke taken van de gemeentelijke lijkschouwer is er voor de periode 2026-2031 jaarlijks € 2.000 budget overgeheveld naar de algemene uitkering. Vanaf 2032 dient er over de structureel toe te kennen middelen, in het programma Werk aan Uitvoering (WaU) nog een besluit genomen te worden door de Ambtelijke Commissie Uitvoering (ACU)
- **Bijstand jongerennorm;** Gemeenten kunnen vanuit de bijzondere bijstand een aanvulling op de bijstand aan 21-minners geven als hun ouders niet bij kunnen springen. Met het wetsvoorstel Participatiewet in balans wordt de bijzondere bijstand met ingang van 1 januari 2026 overgeheveld naar de algemene bijstand. De aanvulling op de bijstand is bedoeld voor algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan en daarmee is de algemene bijstand het juiste instrument voor dit soort kosten. Daarom worden er middelen vanuit de algemene uitkering overgeheveld naar de algemene bijstand, op de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Het gaat om jaarlijks € 2.000 per jaar vanaf 2026.
- **Indexatie WMO demografie;** Met de VNG is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Hoe die financiering precies gaat lopen is nog niet bekend en wordt onderzocht. Hierbij wordt rekening gehouden met kostenontwikkeling, demografie en vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking van de financiering is bij de Voorjaarsnota 2024 een post aanvullende indexering demografie gereserveerd en opgenomen van jaarlijks € 35.000 vanaf 2026 oplopend tot € 339.000 in 2029.
- **Besparingsverlies jeugd;** Het kabinet Rutte IV had besloten om te besparen op de jeugdzorg. Deze besparing was in mindering gebracht op de middelen voor jeugdzorg op de aanvullende post van het ministerie van Financiën. Het nieuwe kabinet Schoof kiest ervoor om deze besparing te laten vervallen en is daarmee weer toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. Het gaat om € 197.000 in 2026 en € 209.000 in 2027, € 210.000 in 2028 en € 212.000 in 2029. Hiervoor was al een stelpost opgenomen in de begroting en heeft dus geen effect op het begrotingsaldo.

Tabel weergave van de taakmutaties

Bedragen x 1.000					
Uitsplitsing Taakmutaties	-6	-5	224	270	304
Digitaal stelsel omgevingswet	-6	-8	-9	-11	-12
Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang		1	0		
Kinderopvang Sociaal medische indicatie		2	2	2	2
Wet op de lijkbezorging			2	2	2
Bijstands jongerennorm			-2	-2	-2
Indexatie WMO demografie			35	70	104
Besparingsverlies jeugd			197	209	210

Decentralisatie- en integratie- uitkeringen:

Nieuwe uitkeringen:

- **Landelijke aanpak adreskwaliteit (LAA);** Op 15 mei 2023 is de wetswijziging van de Wet basisregistratie personen (Wbrp) in werking getreden. Het is een taak van de minister van BZK, maar gevraagd wordt aan colleges van burgemeester en wethouders te ondersteunen bij het onderzoek, of een persoon als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP) op een adres in de gemeente dient te worden ingeschreven en bij het onderzoek naar de juistheid van de gegevens betreffende het adres van een ingezetene in de BRP. Deze aanpak staat bekend onder de naam Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). De wetswijziging heeft als doel de adreskwaliteit in de BRP te verbeteren. Via de decentralisatie-uitkering krijgt de gemeente hier in 2024 € 3.000 voor uitgekeerd.
- **Alleenverdienersproblematiek 2023-2024;** Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. Gemeenten kunnen de gemiste huur- en zorgtoeslag compenseren vanuit de individuele bijzondere bijstand. Via deze decentralisatie-uitkering ontvangen gemeenten budget om aan de betreffende huishoudens bijzondere bijstand te verstrekken. Voor gemeente Oudewater geldt in 2024 een uitkering van € 20.000. De hoogte van het budget per gemeente is mede gebaseerd op informatie van de Belastingdienst over:

(1) de voorlopige aantallen huishoudens waar de alleenverdienersproblematiek speelt

(2) de gemiddelde hoogte van de misgelopen toeslagen.

De budgetten worden eventueel bijgesteld wanneer definitieve gegevens beschikbaar zijn, naar verwachting zal dit pas gebeuren bij de meicirculaire 2025 en de meicirculaire 2026.

Gewijzigde uitkeringen:

- **Wet Betaalbare huur;** € 21.000 in 2024, € 22.000 in 2025 en aflopend naar € 7.000 in 2029.
- **Einde lening inburgeringsplichting (DU); is stopgezet.**
- **Openbare bibliotheken;** € 100.000 in 2025 en in 2026.

Tabel weergave van de IU/DU mutaties:

Bedragen x 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Uitsplitsing IU/DU	44	122	118	10	8
Einde lening inburgeringsplicht	0				
Wet betaalbare huur	21	22	18	10	8
alleenverdienersproblematiek	20				
Landelijke aanpak adreskwaliteit (LAA)	3				
Bibliotheekmiddelen		100	100		

Recente ontwikkelingen:

Na het uitbrengen van de september circulaire, is bekend gemaakt door het ministerie van Binnelandse zaken, dat er na controle van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) een aanpassing moet gaan plaats vinden van de bijstelling van het accres. Deze wijziging van het accres zal pas zichtbaar zijn in de december circulaire maar de eerste inschatting laat zien dat er voor het jaar 2024 nog ca. € 25.000 extra wordt toegevoegd aan de Algemene uitkering voor de gemeente Oudewater en dit bedrag gaat oplopen richting 2029 tot € 121.000. Dit bedrag is nu dus nog niet zichtbaar in onderstaande cijfers.

Financiën

Meerjarig laat de doorrekening van de septembercirculaire het volgende beeld zien:

Bedragen x 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Stand algemene uitkering na meicirculaire 2024	20.107	20.442	19.288	19.533	19.646
Uitkeringsfactor algemeen	213	75	55	25	4
Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis	-60	279	301	439	416
Taakmutaties	-6	-5	224	270	304
Integratie uitkeringen/ Decentralisatie uitkeringen	44	122	118	10	8
3D's in het sociaal domein	0	4	4	4	4
Stelposten	0	0	0	-105	-105
Nieuw saldo algemene uitkering na september circulaire 2024	20.298	20.917	19.990	20.176	20.277

Uitleg bij tabel doorrekening beeld septembercirculaire:

- In de uitkeringsfactor algemeen zitten onder andere de posten van de volume en prijs accessen, het voorschot op de afrekening onder het plafond van de BCF over dat jaar.
- In de uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis zijn de hoeveelsverschillen opgenomen die op basis van de aantallen zijn gewijzigd en dit jaar definitief zijn geworden. Denk hierbij aan aantal inwoners, jongeren, ouderen boven de 75 jaar etc. Daar wordt begin van het jaar eerst een schatting gemaakt en dit wordt later aangepast.

Doorrekening begrotingssaldo 2024 nav wijzigingen septembercirculaire:

Bedragen x 1.000	2024
Saldo begroting najaarsrapportage	771
<i>Begrotingswijzigingen:</i>	
1. Verordening Woonfonds	50
2. na vaststelling najaarsrapportage extra storting zware jeugdzorg	300
Saldo najaarsrapportage incl. begrotingswijzigingen	1.121
September circulaire	192
IU/DU	-44
Taakmutaties	6
Nieuw saldo	1.275

Uitleg bij tabel doorrekening begrotingssaldo 2024 na wijzigingen septembercirculaire:

- Van het totaalbedrag wat we nu extra ontvangen in het gemeentefonds € 192.000 moet een deel bestemd worden voor de extra taken waar we dit geld voor krijgen. Voor deze bedragen nemen we een stelpost op in programma 7 en kan ingezet worden als deze taken daadwerkelijk gaan uitvoeren. Het netto-effect op de begroting is daardoor € 154.000

Meerjarig betekent dit voor het begrotingssaldo van 2025 t/m 2028:

Bedragen x 1.000	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo 2025-2028	12	-943	-1.179	-1.131
<i>Begrotingswijzigingen:</i>				
1. nvt	0	0	0	0
Begrotingssaldo Programma begroting 2025-2028	12	-943	-1.179	-1.131
September circulaire moet nog verwerkt worden in voorjaarsnota	476	703	644	632
Taakmutaties	5	-224	-270	-304
Integratie-uitkeringen	-122	-118	-10	-8
Nieuw saldo	371	-582	-815	-811

Er zijn nog diverse onderwerpen die nader geanalyseerd moeten worden. De genoemde saldi zijn dus indicatief en er kunnen nog wijzigingen optreden waardoor het uiteindelijke begrotingssaldo nog zowel positief als negatief kan afwijken.

Vervolg

- Het financiële effect op de algemene uitkering voor 2024 wordt verwerkt in de jaarrekening 2024.
- Het financiële effect op de algemene uitkering voor 2025-2028 wordt verwerkt in de voorjaarsrapportage 2025-2028.

Bijlagen